Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
JAMMU

No. ८६6 - घ

Title भास्वती टिप्पनम्

Author

Extent १० Age १८६४

Subject ज्योतिषम् - सम्पूर्णम्

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

नं० ८६७-घ

भास्वती टिप्पणम् (ज्योतिषम्)
पत्राणि १० (सम्पूर्णम्)

भास्वती सटिप्पना
संवत् १८६४

नं० ८६७-घ

१०

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

नं० ८६७-घ

भास्वतीटिप्पनम् (ज्योतिषम्)

पत्राणि १० (सम्पूर्णम्)

संवत् १८६४

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

भास्वतीकीटीकाप॰१०

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

॥श्रीगणेशाय नमः॥ प्रणम्य चादौ गणनायकं च कुशलं विघ्नविनाशनं च संक्षेपितं लोकहिताय वक्ष्ये ध्रुवादितो भास्वतिनामसूत्रम् १
तत्रादौ सकलविघ्नोपशांत्यर्थमिष्टदेवतानमस्कारपूर्वकं संबंधादिकमाह नत्वा मुरारेश्चरणारविंदं श्रीमान् शतानंद इति प्रसिद्धः तां भास्वतीं शिष्यहितार्थमाह शाके विहीने शशिपक्षखैकैः १ उदाहरणं अस्यान्वयः श्रीमान् शतानंद इति प्रसिद्धः तां भास्वतीमाह किं
कृत्वा मुरारेश्चरणारविंदं नत्वा किमर्थं शिष्यहितार्थं कस्मिन्सति शाके शशिपक्षखैकैः १०२१ र्विहीने सति शकः नृपलक्षितश्च
द्युगणः शास्त्राब्दपिंडो भवति १ विक्रमादित्यराज्यस्य पंचत्रिंशोत्तरं शतं १३५ पातयित्वा भवेच्छाकस्तेन प्रोक्तो दितःक्रमात् १ उदाहर
णं संवत् १६४१ पंचत्रिंशत्शतेन १३५ हीनो जातः शकः १५०६ शशिपक्षखैकैः १०२१ रभिहीनो जातः शास्त्राब्दपिंडो ४८५ भवति १ शा
कोनवाद्रीदुकृशानुयुक्तः ३१७९ युक्तः कलिर्भवेद्द्युगणस्तु वृत्तः वियन्नभोलोचनवेदहीनः शास्त्राब्दपिंडः कथितः स एव ४ उदा
हरणं शाकः १५०६ नवाद्रीदुकृशानुमितः ३१७९ रन्वितो जातो गतकलिः ४६८५ यस्मिन्समये शालिवाहनस्य शाकस्य प्रवृत्तिर्जाता त
स्मिन्समये नवाद्रीदुकृशानुपरमितो ३१७९ गतकलिः सर्वैर्ज्ञातो गतकलिः ४६८५ वियन्नभोलोचनवेदहीनो ४२०० जातः स एव शास्त्रा
ब्दपिंडः कथितः ४८५ यस्मिन्समये शतानंदेन भास्वती कृता तस्मिन्समये वियन्नभोलोचनवेद ४२०० परमितो गतकलिः शास्त्राब्द
पिंडः स्वरशून्यदिग् १००७ घ्नस्तानाग्नि ३४८ युक्तोष्टशतै ८०० विभक्तः लब्धं नगैः ७ शेषितमंगद ६ युक्तं स्यादि संवत्सरपालकः स्यात् ९
उदाहरणं शास्त्राब्दपिंडः ४८५ स्वरशून्यदिग् १००७ घ्नः ४८८३९५ अनेन तानाग्नि ३४८ युक्तो जातः ४८८७४४ तदनंतरं अष्टशतै
८०० विभक्ते लब्धं ६१० तस्य नगै ७ विभक्ते शेषं १ अनेन अंगद ६ युक्तं ७ स्यादिगणनया जातः शनिः संवत्सरपालकः ७ शेषं हरे
शोध्य पथ्यगजाश्च १०८ लब्धं रवेरौदयिको ध्रुवः स्यात् एकेन युक्तं गलितं तदुक्तं ८ उदाहरणं अष्टशतैर्विभक्ते ८०० लब्धो
रविध्रुवकः ००१ ... यः पालकः स्ववगितः स एव ध्रुवकस्य वारः रवेर्जातो औदयिको ध्रुवकः रवेरिष्टफलसंलग्नात्र सर्वेषां ग्रहाणां
ध्रुवानयने स्फुटीकरणं औदयिकमेव वक्ष्यते ८ सहस्र १००० निघ्नः खविधू १० नितोधः खसिद्ध भागोन भचक्रशेषः लब्धंचप०
संयुक्तदर्शं घ्नस्तु दे ध्रुवं द्राक्षख ८१ भागाभ्यधिकः शशांकः ९ उदाहरणं शास्त्राब्दपिंडः ४८५ सहस्र १००० निघ्नः ४८५००० खविधू
१० नितः ४८४९९० अधः ४८४९९० खसिद्ध २४० भक्ते न लब्धं २०२०४७ अनेन हीनो अधस्थितांकः ४८२९६९ १३ भचक्र ३७००

=मेषसंक्रांतितात्कदिघस्रसंन्निहितवारैः संवत्सरपा
लकः ततो ग्रे ऽहर्गणादिनगणनाकार्या = ८

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

अथ द्युः शास्त्रादपिंडः = शुद्ध्यष्टभागश्चाब्दनखांशाश्च ताभ्यां युक्त इत्यर्थः = ३ = अस्य नखांशा इति अशुद्धः। अब्दनखांशा इति योग्यः पाठः = ५

शेष २२६९।१२ भचक्रभक्ते न लब्धा अधिमासाः ७८ शुद्धिः ५६ खपंच ५० संयुक्तः १०६ दशघ्नः १०६० चंद्राष्ट ८१ भक्ते न लब्धं १३।५१ अनेन युक्ते भचक्रशेषांकः २२८२।१८ जातोयं मध्यमचंद्रध्रुवकः ९ रुद्राहतो वेद ४ युतो त्रिवेद ४३ शेष भक्तः तु षष्ठि ६४ गुणो रदाब्धि ४८० पृथक् खखाग ७०० भयुग्विधुकेंद्रः शुद्ध्यष्ट भागाब्दनखांश २० युक्तः १० उदाहरणं शास्त्राब्दपिंडः ४८५ रुद्र ११ हतः ५३३५ वेद ४ युतः ५३३९ त्रिवेद ४३ शेषितः ७ वसुः षष्ठि ६४ गुणितः ४४८ रदाब्धि ४८० पृथक् ४८० खखाद्रि ७०० भक्ते लब्धं ००।४१ अनेन युक्तः पृथक् स्थितांकः ४८०।४१ शुद्धिः ५६ अष्ट ८ भक्ते लब्धं ७ अनेन युक्तं ४८७।४१ अस्य नखांशाः २४।२२ अनेन युक्तः ५१२।०४ जातोयं चंद्रकेंद्रध्रुवकः १० केंद्राब्दवघ्ना ११ दिषुनेत्र चंद्रैः १२५ र्लब्धोनितो मध्यविधुः ध्रुवः स्यात् उदाहरणं चंद्रकेंद्रध्रुवकः ५१२।०४ भव ११ गुणितः ५६३२।४४ इषु चंद्रनेत्रैः १२५ र्भक्ते लब्धं ४५।०२ अनेन हीनः सर्वानीतमध्यमचंद्रध्रुवकः २२३७।१५ जातः स्फुटचंद्रध्रुवकः ११ पातः शर ५ घ्नो नगनेत्र २७ युक्तो त्रिनंद ९३ शेषो गगनांग ६० निघ्नः द्विरिंदुरामा ३१२ खराम ३० हीनः सशेषेंदु द्वंद्वात् पुनरंगचंद्रैः १६ १२ उदाहरणं शास्त्राब्दपिंडः ४८५ पंच ५ गुणितः २४२५ नगनेत्र २७ युक्तः २४५२ त्रिनंद ९३ भक्ते शेषं २४ गगनांग ६० गुणितं १४४० द्विधास्थाप्यः इंदुरामद्वि ३१२ भक्ते लब्धं ४।३८ अनेन हीनाद्विधास्थितांकः १४३५।२२ तैत्र खराम ३० हीनं १४०५।२२ अब्दः ४८५ अंगचंद्रैः १६ भक्ते लब्धं ३०।१८ अनेन युक्तं १४३५।४० जातोयं पातध्रुवकः १२ अथ देशांतरसंस्कृतं देशांतराद्दि १० गुणितात्प्रसाध्य मितीह कलांशासमो ध्रुवः स्यात् पलप्रभाषड्गुणिता दशा २० ढ्या वा नः स्वभुक्त्या गुणितो क्रमेण शातोद्धृतो तोके युक्तं स्वदेशलंस्यात् घटिकाद्यं १३ अथवेदेशांतरयोजनानि रव्यादिभुक्त्या गुणितानि कृत्वा खखाब्धवेदैः ४८०० समलिप्तिकास्या दृणं धनं प्राक्पर योर्ग्रहे षु १४ प्रकारांतर उदाहरणम् स्वदेशपलरीत्यो ६।३० संगुणितः ३९।०० पंचषट्पद्म २६५ अंतरयो १२५ रविगतिः ७ संगुणितः ८७५ शतोत्र ०० भ्रेन लब्ध ०।४५ एवं वक्ष्यमाणं रविदेशांतरं चंद्रगतिः ८० चंद्रकेंद्रगतिः ९०० राहुः ००।२४ भौमः ७।४५ बुधः ३।१७ गुरोः ०।१७ भृगोः ३।१७ शनिः ००।१७। सर्वादिदेशांतरं रव ०।४५ विधुः १।४२ केंद्रः १।०५ राहुः ००।३० भौ० ०।११ बु० ४।१६ वृ० ००।२१ भृ० ४। ०६ शनिः ००।०८ इति श्री भास्वतीकरणे तिथिध्रुवाधिकारः प्रथमः १ शास्त्रादिसो शाब्दगणात्कलेर्वा वर्षाधिपः सप्तहृतावशेषात् प्रयुक्ते ८ राद्यग्रमुख इवाचस्पतिसूर्यसौम्यप्रानैश्च रागाः क्रमशो भवंति १ उदाहरणं शास्त्राब्दपिंडः ४८५ सप्तभक्ते शेषं २ गतगम्य गणेनयोजा तो वर्षेशो गुरुः। गतकलिः ४६८५ सप्तभक्ते शेषं २ अनयापि प्रकारेण वर्षेशो गुरुः १ अथ लोके ७ निघ्नो रवि

अयं प्रकारो गोलः = ७

[१] प्रागपरे तयं स्वं भवंति देशांतरसंस्कृता। ... मिकादि कुत्रचित् चैत्र शुक्लप्रतिपदारभ्य = २

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

कुन विति थि तत्त्वयुक्तो विकार्य: पत्रांकमेलनाय

गुण: तिथितत्त्व२५१५युक्त: शरागशरामांक८९२७५ लब्धेंद्रियचंद्र१५युक्त: तत्पाद्विशेषादिषु ५ मियुगानि लब्धा विशेषो गिरस: समा:स्यु: ३ उदाहरणं शास्त्राद् गुरो:
मासयुक्त: सप्तावशेषा रवि मासनाथा: शशुक्र २ सूर्य ३ र ४ सुरेज्य ५ शौरि ६ चंद्रा ७ युगा सावन मासतो म्ये २ उदाहरणं शा पिंड:४८५ए
स्त्राद् पिं ड: ४८५ अर्क१२ निघ्न: ५८२० गत सौरमासै रेभिर्युक्त: ५८२७ सप्तभक्ते शेष ३ गतगम्यगलनया रवि मासेश्व पक४८५खे
शो भौम: गतकलिवर्षात्सावनचैत्रादिमासाद्यान्यत्राह: २ अथ: पयक खेश१२० गुणित: ५८२५० तिथितत्त्व २५१५ युक्ता जाता ५५८६५ रा १२०।।३
२ शरागशरामांक८९२७५ भक्तो लब्धानि वर्षाणि ५ विवर्ष शेषं ६४७५ द्वादश१२ गुणित: ७७७०० शरागशरामांकेन लब्धा मासा ८ मासशेषं ३७०० त्रिंश
गुणितं ८१००० शरागशरामांकेन लब्धा दिवसा: शेषं ६००० षष्टिघ्नं ३६०००० शरागशरामांकेन लब्धा घट्य: ३८ शेषं ३७५० षष्टिघ्नं २२५००० श
रागशरामांकेन लब्धं पलानि ७ एते प्रभवादिमुक्तसंवत्सरा: शास्त्राद् पिंडो वसुवह्निषड्घ्न ८३६ घ्न: सशीतरश्मिर्ज्वलनो रामहीज: शता
हृता द्वादश राशि चक्रे:१२०० शेषोब्धिवाले ५४ युतो द्दंद्देरात् ४ उदाहरणं शास्त्राद् पिंड: ४८५ वसुवह्निषड् ६३८ गुणित: ३०९३० कु
रामैर्युक्त: ३०९४६१ अर्कशते१२०० भक्ते शेषं ६०६१ अथ: ४८५ अब्धिवाले भक्ते ५४ लब्धं ८।५९ अनेन युक्त: शेषांक: १०५९।५९ जातो
यं भौम ध्रुवांक: ४ शोच्चं खरवाब्धिर२०० घ्नम धोदश घ्नं तिथीद्रुत ११५ ध्यां गरसाब्धि ४६६ हीन: उदाहरणं शास्त्राद् पिंड: ४८५ खरवा
ब्धि२०० गुणित: ९७००० अध: ९७००० दश१० घ्न: ९७०००० तिथीदु ११५ भक्ते लब्धं ८४३४८५ अनेन हीन: अधस्थितो राशि ८८५६५५
नरयमेवराशि: अंगरसाब्धि २६६ हीन: शेषं ८८२९९ अर्कशत १२०० भक्ते शेषं ६६९।१३ जातोयं बुध शीघ्रोच्च ध्रुवांक: १
शता१०० हतोध: खनवाप्ति ९० नेत्रसूर्या १२२ घ्नजीवोध्रुवांशयुक्त: उदाहरणं शास्त्राद् पिंड: ४८५ शता१०० हतो ४८५०० अध:
४८५०० खनंद ९० भक्ते लब्धं ५३८।५२ अनेन युक्तो अधस्थितांक: ४८०३८।५२ पुन: नेत्रसूर्य १२२ अयमेवराशि: ४८१६०।५२ अ: ४८५
विंशा शा२० लब्धं २४।१५ अनेन युक्त: ४८७५।८ अर्कशत १२०० भक्ते शेषं ३७५ जातोयं गुरु ध्रुवक: ५ खेषुस्वर ७५० घ्नोंक शारा
निः ५९ सितोच्चमाद्यं कुनव ९१ शात १०० घ्नात् उदाहरणम् शास्त्राद् पिंड: ४८५ खेषुस्वर ७५० घ्न ३६३७५० अयमेव अंकशारा २
ग्नि ५९ युक्त: ३६४२०८ शास्त्राद् पिंड: ४८५ शत१०० घ्न: ४८५०० कुनवै ९१ भक्ते लब्धं ३०।२४ अनेन युक्त: ३६४४१०।२४ अर्क
शत १२०० भक्ते शेषं ८१०।२४ जातोयं शुक्र शीघ्रोच्च ध्रुवांक: खवेदै ४० निघ्नोब्धिनवेषु ५९४ युक्त: शनिर्दश १० घ्ना
त्साहितत्र्यक्षशकै:१४ ६ उदाहरणं शास्त्राद् पिंड: ४८५ खवेद ४० निघ्न: १९४०० अब्धिनवेषु ५९४ युक्त: १९९९४ अ: ४८५
दश१० घ्न: ४८५० शकै १४ भक्ते लब्धं ३४६।२६ अनेन युक्त: २०३४०।२६ अर्कशत १२०० भक्ते शेषं ११४०।२६ जातोयं शनि ध्रुवांक:

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

अथ भौमादीनां बीजमाह शास्त्राब्दपिंडाद्गुणिता त्कुधा तेः जादेः सूर्यां त्रिवराचीं २० द्विपु ५ रवपु ५० वेदैः ४ लब्धं क्रमेणाष्ट शतैः ८०० फलं
यत् चंद्राष्ट तत्त्वा २५ ब्धि ४ शशांक १ सिद्धम् टी० शास्त्राब्दपिंडः पंचधा धृत्वा द्वादश विंशति २० पंचदश १५ पंचाशत ५० वेदैः ४ पृथक् पृथ
क् गुणयेत् ततोष्ट शतैः ८०० विभज्य वा प्रंस्यानद्वये पृथक् पृथक् स्थापयेत् तत्र क्रमेणाष्ट रूपं १ अष्टौ ८ तत्त्व २५ वेद ४ चंद्र १ अतिपातनीयाः अ
यमर्थः उदाहरणं शास्त्राब्दपिंडः ४७५ द्वादश १२ भिः संगुण्य ५७०० अष्टशतैः ८०० भजेत् लब्धं ७।१६ अंशादि तत्रैक हीनं ६।१६ एतत्त्व
षं भौमादीनां बीजं भवति एवं बुधादीनामपि कर्त्तव्यं अथ बीजप्रयोजनमाह बीजं सुगोप्यं करणं प्रशांत शिष्याय देयं सुपरीक्षिताय यदि मध्य
मर्णपरिकल्पनीयं केचित्तु तच्छीघ्रयुतं वदंति इति श्री भास्वतीकरणे ग्रहाधिकारो स्तद्द्वितीयः २ त्रिंशद्गुणा २ मेषमुखार्कमासाद्दिनैः
अधु॰ समेता ऋतुवासरोनाः युग्मं द्मेतन्नग ७ भक्तशेषा वारा भवंत्य द्मुखादि नाथाः १ उदाहरणं संवत् १६४१ वैशाखवदि ११ एका
ए दश्यां मेषसंक्रांतिर्द्वादश्यां अन्यदिनगणिताः त्रयोदशीतः दिनगणस्य प्रारंभः ज्येष्ठवदि १२ एको मासः १ आषाढवदि १२ द्वितीयमासः २
अनेनैव क्रमेणात्र मासगणनीयाः कार्त्तिकि शुदि १५ पौर्णमास्यां गतमासा ७ त्रिंशद्गुणिताः २० जाता २१० गततिथिभिः ८ भिः ७ युतः
२१७ मेषसंक्रांतिदिनानि भवंति द्वाभ्यां मासाभ्यां मेषवृश्चिक वासरेन मेषवृषयोः १ मिथुनकर्कयोः २ सिंहकन्ययो ३ स्तुला वृश्चि
कयोः ४ धनमकरयोः ५ कुंभमीनयोः ६ एवं षष्ठ ऋतुः वासरो अनेन ३ हीनो जातो दिनगणः २२४।१ अथ प्रकारांतरेण चंद्रा १ (
ब्धि २ गिनि ३ गुण ४ भूत ५ रसाद्य ७ तर्क्षि द्वष द्ध मत ५ वाण ५ विषया ७ पयथाक्रमेण मेषादि राशिषु खरा मद्धः हते षु योज्यः स्या
द्भास्वती दिनगणो गत वासराख्या २ उदाहरणं मेषादिषु क्रूरराशयः ७ खराम ३० गुणितः २१० क्रमात् क्षेपकेनानेन युक्तः २१७
गतांशकेनानेन ७ युक्तः २२४ जातो यं अहर्गणः सत्व सूर्यस्त्व ७ ग्रावितिपयः प्रदेयाः पृथक् शता ५०० प्राक्रमशाश्च खंडाः शेषा
श्च युक्तो नितभोग्यनिघ्नाः शता २०० प्रयुक्तो भ्याधिकः स्फुटः स्यात् ३ उदाहरणं सूर्यस्य पंचांक ५।९ रवी १२ द्र १४ भूपा १६ घ
ना ७ नवेंदु १९ कुयमा २१ जिना २४ अ सप्ताश्विना २७ अं द्रगुणा ३१ रसाग्नि ३६ द्वि धी ४२ मकु ४९ सप्तशराः ५७ शतांगा ६५ पंचा
द्र्यो ७५ वेदगजाः ८४ कृतांक ९४ त्रिखेंदवो १०३ भानुभुवः ११२ कुसूर्याः ॥ अङ्काश्विचंद्राः १२० शररामचंद्राः १३५ चंद्राब्धिचंद्राः ॥

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

अत्र यावत्क्रमगणनेन केंद्रात षड्दशारसप्रदस्रैः ३७५६ भ्वंतितावत्क्रमगणेन चंद्रमध्यमात् अगाब्धिराब्धिदस्रा: शो
धनीयाः। यदा चंद्राल्पत्वात् चंद्रात् न भ्वंति तदा सप्तविंशति शालानि चंद्रमध्यमे योजयित्वा तावद्धारं शोधयेत् तदुक्तं यावत्क्रमः कें

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६
५	९	१२	१४	१६	१७	१९	२१	२४	२७	३१	३६	४२	४९	५७	६५	७४	८४	९४	१०३	११२	१२१	१२८	१३५	१४१	१४५
४	२	२	२	१	२	२	२	३	४	५	६	७	८	८	१०	९	१०	९	९	९	७	७	६	४	०

१४१ शरखजिना: १४५ अ ४ सूर्येस्वरघ्राहति उदाहरणं अहर्गणः २२४ ख २७ घ्नः १५६८ रविध्रुवकेः

नानेन ०।३ युक्तः १५६८।३ पध्यकः १५६८।३ शतेन १०० भक्ते लब्धं खंडकं १५ शेष ६८।३ अंतरेणानेन ८ गुणितं ५४८।८ शतभक्ते लब्धं ५।२९ खंडकेन युक्तः ६।२९ पाथकौ केऽस्मिन् १५६८।३ युक्तः १६३१।०० जातोयं रविस्फुटः खंडकांतरं वेद ४ घ्नः ३२ रविमध्यमभुक्तौ युक्तं जातो रवेः स्फुटागतिः इति रविगतिः ४ कलासप्तरवेर्भुक्तिः खनंदा ९० विकला ६० धो: स्मृता: शतं १०० केंद्रकलाभुक्तिः पातसप्तखजिना २४०।२४ गतिः ५ खंडकांतरं चंद्रस्य मध्यमभुक्तौ च योजयेत् विकलावा तुल्यर्यसमवेत्स्पष्टागतिः स्मृता। ६ खनंदः ९० निघ्नाः स्तिथयः शशांके केंद्रे शतघ्नास्तिथयः प्रदेयाः। केंद्रः क्रमात् षड्दशारसप्रदस्रैः ३७५६ शोध्यो विधुः अगाब्धिराब्धिदस्रैः २४५७ उदाहरणं दिनगण: २२४ खनंद ९० निघ्नः २०१६० केंद्रध्रुवकेनानेन ५११।५६ युक्तः २२६७१।५६ केंद्रे तु षड्दशारसप्रदस्रैः ३७५६ भक्ते लब्धं ८ शेषं ८८२।५६ इति केंद्रः ~~चंद्रमध्यतः अगाब्धिराब्धिदस्रैः २४५७ भक्ते लब्धं ... भक्ते शेषं २०४... इति मध्यम...~~ केंद्रे ह तुर्यदा नास्ति तदेदुर्नाहरेद्बुधः केंद्रास्ति चेन्नास्ति चंद्रे चक्रं रसत्वा विधुं हरेत् ८ उदाहरणे केंद्रे तुल्ये च चंद्रे भागो ग्राह्यः केंद्रतुल्यश्चेद्भागो मध्यमचंद्रे न प्राप्यते तदा मध्यमचंद्रे च क्रं ३७०० योजयित्वा केंद्रतुल्यैव भागो ग्राह्यः ८ इहुर्युरंधस्त्सहितः खस्त्र्यैः ११२० ध्रुवाह्ऽभागोन युतः समाः इति चराईभागो विषुवादिमासैः ख० चंद्र १ नेत्र २ षट्य २ चंद्र १ खाः ०।।९ उदाहरणं ध्रुवंदात् २२४ खस्त्र्यैः ११२० भक्ते लब्धं ३।४५२ अनेन युक्ते चंद्रमध्यमभागशेष: २८४२।०७ पुनर्मेषादि ऊनः चराई: तुलादियुक्त श्चराई: अत्रापि वृश्चिकचरभागेनानेन ७ युक्तः २८५४।५९ पुनर्ध्रुवं हृंगणेषु ५० लब्धं शीतांशुकेंद्रे तु युतं प्रकुर्यात् तैस्त्यहंस्युः शतपो श्रखंडाभोग्योढ्वा वांशश्च धनं स्फुटः स्यात् ९ उदाहरणं ध्रुवंदात् २२४ गगनेषु ५० लब्धं ४।२९ अनेन युक्तः केंद्रभागशेषे ८८६८।२५ अस्मात् शतेन १०० भक्ते लब्धं खंडकं ८ तत्र फलं २५ खंडकांतरं ११ भागशेषं ६८।२५ अंतर ११ घ्नं ७५२।२५ पुनः शतेन १०० लब्धं ७।२९ अनेन युक्तं खंडके ४२ ।२० तत्र चंद्रमध्यमे अस्मिन् २८४४।०७ युक्तं जातोयं स्फुटचंद्रः २८८६।२८ इति चंद्रगतिः ९० खंडकांतरेणानेन ११ युक्ता चंद्रमध्यमगतिः १०१ जाता स्फुटा
४ चंद्रध्रुवकेनानेन २२३७।०१ युक्तः २२४४१।०१ अगाब्धिराब्धिदस्रैः २४५७ भक्तेः ९ भक्तशेषं २८४१।०१ इति मध्यमचंद्रः।। पुनः दिनगणः २२४ शतेन १०० निघ्नः २२४०० ओं १०

चंद्र [illegible] १८ मेषादी स्वं तुलादौ धनं = ई

[right margin:] अंगते विधेयः सो मध्य... केंद्रस्य विधो धनीयः। हीने केंद्रे भुवं... विधोर्त केंद्रे... ११ ...

= यद्यर्केणोनश्चंद्रो न भवति तदा चंद्रे सप्तविंशतिशतानि २७०० संयोज्यानि = ६

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
०	१	३	६	१०	१६	२४	३५	४६	६०	७५	९१	१०८	१२६	१४२	१५९	१७५	१९०	२०२	२१२	२२२	२३०	२३५	२३९	२४१	२४२	२४३	२४३
१	२	३	४	६	८	११	११	१४	१५	१६	१७	१८	१७	१६	१६	१५	१२	११	९	८	५	४	२	१	१	०	०

इंदोः ख० रूपा १ ग्निर् ३ रसाः
६ ख चंद्रा १० न पा १६ जिनाः
२४ पंचगुणा ३५ रसाब्धी ४६
षष्टिः ६० शरागाः ७५ कुनवा ९१ गजाशाः १०८ षड्बाणवो १२६ रामभमन्नो १४२ नवाहाः १५९ पंचांबुदा ७५ खांकभुवो १९० द्विखाश्विः २०२ विश्वाश्वि २१२ जात्याश्वि २२२ खरामदस्राः २३० पंचाग्निदक् २३५ गोऽग्नियमाः २३९ कुसिंद्रा २४१ नेत्राब्धिदक् २४२ वह्निजिना २४३ स्त्रिसिद्धाः २४३।११ ।भुक्तिर्नवसान्वितभोग्यमिंदोरर्कोनचंद्रालिप्तयः खनंदैः ९० शेषानखांकाद्गुणनांगदत्वनिघ्नाभुक्तं तराप्ता घटिका भवंति उदाहरणं भोग्यभुक्तिः अंतरं ११ अनेन चंद्रभुक्तिर्नवसप्त ९० न्वितः २०२ तथास्पष्टो रविः १६३१।०० स्पष्ट ३
चंद्रः २८८६।१८ अर्कोनचंद्रः १२५५।१८ खनंदै ९० भक्ते लब्धा लिप्तयः १२ भागशेषं ८५।१८ खांका च्युतं ४।२२ षष्टिघ्नं घ्नं २६२ रवींदुभुक्त्यंतरेणानेन ९४ भक्ते लब्धाश्च तुद्द्यपा घटीपलानि २।४५।१८ शतात् २०० सम संशोतशोधितांशाः षष्ट्याहता भुक्तिहताश्च १२
नाड्यः एवं रवींदोर्युतितश्च योगाः सप्तान्विता चंद्रगतिस्तुहारः १२ उदाहरणं स्पष्टचंद्रः १६६।२८ शतः २०० भक्ते लब्ध नक्षत्रं १ भागशेषं ८६।२८ शता च्युतं १२।२२ षष्ठ्या ६० हतं ७०२ चंद्रभुक्त्यानया २०१ लब्धाभरण्या घटीपलानि ७।५६ अथ योगः रविः १६३१।०० चंद्रः १८६६।२८ अनयोर्योगः २८७।२८ शत २०० भक्ते लब्ध योगाः १८ परिघस्य घटीपलानि ४५।५७ अर्कोननचंद्रात् खवेद ४५ हीनात्ततोपि ३०।८० बाणशराब्धि ४५ लब्धं सप्ता ७ वशेषं करणं ववाद्यंतन्नाडिका घाति घिवद्भवंति १४
उदाहरणं अर्कोनचंद्रः १२५५।१८ एषु खवेद ४५ हीनः १२१०।१८ ततोपि शेषा शरशराब्धि ४५ भक्ते लब्धा करणानि २६ भागशेषं ४०।१८ शताब्धाच्युतं ५।२२ षष्टिघ्नं ३२२ रवींदुभुक्त्यंतरेण ९४ भक्ते लब्धा वणिजादि घटीपलानि ३।४५।१४ ववाख्यं वालव कौलवाख्ये ततो भवेत्तैतिल नामधेयं गराभिधानं वणिजं च विष्टिरित्याहुरार्याः करणानि सप्त १५ परे दले कृष्ण चतुर्दशीनां तिथ्यर्द्ध भोगाच्छकुनिश्चतुष्पात् नागस्तु किंस्तुघ्नमिति क्रमेण चत्वारि विंशात्मकरणानि निसं १६ रविस्फुटात्संचक्र स्त्रायुग्मे २२५ लब्धो गराशिर्गतमासकानां दोशांशकात्वाग्नि ३० गुणोद्वृ लब्धांशतृपादिकं स्त्वयि स्फुटीभवंति १७ उदाह

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

अन्यच्चोक्तं अष्टघ्नो ८ रविचंद्रौच धृति १८ निघ्नाः कुजादयः । अंशादयः षष्टि ६० भक्ता स्त्रिंशद्भक्ताश्च भादयः १ = १

२ृ०ि स्फुटार्कः । १६३१ । ०० शरजाति २२५ भक्ते लब्धा राशयः ७ राशिशेषं ५६ खाग्नि ३० गुणं १६८० शरजाति २२५ भक्ते लब्धांशाः
७ अंशशेषं १०५ षष्टि ६० घ्नं ६३०० शरजाति २२५ भक्ते लब्धा कलाः २८ एवं राश्यादि स्फुटः ७।७।२८।० अथवा स्फुटरविं वसु ८ भिः
संगुण्य षष्ट्या ६० भजेल्लब्धमंशादिकास्तेभ्यस्त्रिंशदाप्ता राशयः शेषं कलादिकं तत्त्वाब्धि २२५ लब्धं तपनात्तु राशिः शेषो न हा
४ रं विभजेत्तुरंगैः लब्धं दिनं षष्टिहतादिनाद्यो राशेोरवेः सकमलं गतैष्यं एवं तमः चंद्रः कर्त्तव्यः १७ ध्रुवं दकं वेद गुणं ८ दशाप्तं ध्रु
५ वार्द्ध युक्तं भवतीदु पातः खखाग नेत्रा २७०० त शितोमुखं स्याच्चक्राद्धं १२५० युक्तौ स्फुटं स्पष्टं राहुकेतू १८ उदाहरणं दिनगणः २२४ वे
द गुणं ८९६ दशा १० भक्ते लब्धं ८९।३६ अत्र वर्षे ध्रुव काई नानेन ८८७।१५ युक्तो जातोयं पातः १७६।५१ खखागनेत्रा २७०० तारि
तोराहुः १६२२।०९ चक्रार्द्ध १२५० युक्तो जातः केतुः ३७२।०९ प्रकारांतरमाह ध्रुवं दाष्ट ८ गुणं कुखाद १०१ भिर्भागमाहरेत ध्रुवायुक्तं
तदर्द्ध च राहुः स्याच्चक्र २७०० शोधितं १९ दिने दिने ऽहर्गणोरूप १ युक्तं सप्तेऽ वत्सरैः खनंदमिंदौ खखेंदुकेंदे च युतं प्रकुर्यात्योगवत्स्फु ५८
टीकार्यमिति प्रसाध्या २० इतिशतानंदकृतौ भास्वती करणे तिथ्याधिकारस्तृतीयः ३ भौमः स्वर ७ घ्ना ध्रुवगुणा कृता प्तु नंद
वृंदाप्तिशिताज २०० महीनः अष्टाष्ट ८८ शेषा स्वखरामर ३०० निघ्नः पक्षाग्निभिः २२ लोभस्तु तस्य शीघ्रं १ उदाहरणं दिनगणः २२४ स्व
र ७ घ्नः १५६८ कृता ४ प्ताः लब्धं २९२ पुनर्ध्रुवं दा २२४ शिताज २०० प्त लब्धं ०१४५ अनेनैव लब्धांकेन हीन २९१।१५ भौमध्रुवकेना १०६९
१५९ नेन युक्तः १३६१।१४ चक्रशेषं २६१।१४ भौमादीनां बीजं मध्यमेहलं भूस्थमध्यमो जातोयं उदयिकालिको भौममध्यम ५ अथ
धराघ्नोद्धानयनं अष्टाष्ट ८८ शेष ४८ स्वखरामर ३०० निघ्नः १४४१० पक्षाग्निभिः २२ लब्धं ६५५।२४ अनेन तु धरा घ्रु ध्रुवांकेनहु ८९
१७२ युक्तं १२५२।४६ चक्रे १२०० शेषं १५२।४६ जातं तु धराघ्रुं १ गुरु गुणं २ घ्नाद्धुगणाद्दशाप्तो १० वेदाब्धि भि ४४ लब्ध विवर्जितश्च वेदा ४
४ हतोधो गुणं २ भागयुक्तः सितस्य शीघ्रं सहितं स्वशाके १८ २ उदाहरणं दिनगणः २२४ गुणं २ निघ्नं ६७२ दशा १० भक्ते लब्धं
६७।१२ धुगणः २२४ वेदाब्धि ४४ लब्धं ५।०५ अनेन दशा लब्धो न हीनः ६२।०७ अनेन गुरु ध्रुवकेन ११८५५।८ युक्तः १२४७।१५ चक्रे १२००
शेषः ४७।१५ जातोयं उदयिकालिको गुरुमध्यमः अथ शुक्र शीघ्रोद्धानयनमाह दिनगणः २२४ वेद ४ निघ्नः ८९६ शेषः ८९६
त्रिभिः ३ लब्धं २९८।०४ अनेन युक्ते वेद घ्नशेषः ११९४।० ध्रुवं दात २२० खशाको १८ लब्धं २।२६ अनेन युक्तः ११९६।१६ पुनः ७

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

क्र शीघ्रोच्च ध्रुवकेनानेन १०।१४ युक्तः २००६।३० चक्र १२०० शोधं ८०६।२ जातं शुक्र शीघ्रोच्चं २ शनिर्युदृदान्नवरमक्तेलब्धं ध्रुवान्विता
स्युद्गुरुस्यस्पमध्याः दिग्घः घनो ७ नातवनगां ७० शहीनस्त्रिभिर्भक्तं गुरुर्तोकिकुजेज्य शीघ्रं ३ उदाहरणं दिनगणः २२७ नवरभक्ते
लब्धं २५।५२ अनेन शनिध्रुवकेन ११।४०।२६ युक्तो ११६५।१९ जातो यं शनिमध्यमः अथ बुधशुक्रयोर्मध्यमानयनं दिनगणः २२४
दशघ्नं १० गुणितः २२४० सप्तदश ७ हीनः २२२२ पयक २२२३ अस्यखनगां ७० शोन ३१।४५ हीनः अयमेवराशिः २१९१।१५ पुनस्त्रिभिर्भक्ते
जातो बुधशुक्रौ मध्यमौ ७३०।२५ गुरु शनिभौमानां शीघ्रोच्चं अथ भौमादिस्फुटीकरणं अथ शीघ्रबीजमाह रविर्ध्रुवाढ्यस्त्वनवल्भा
गहीनं जीवार्कजन्मभिपुत्रास्समेतं ध्रुवाढ्यनवभागयुतं ज्ञभार्गवौ शीघ्रगतौ भवेतां फलं च उदाहरणं रविध्रुवः ००।२१ अर्द्ध ०।११
नवभागलब्धं ००।१ ध्रुवाढ्येन ००।१५ हीनं ००।५४ जीवार्कजन्मभिपुत्राः शीघ्रोच्चे धनं ध्रुवाढ्यनवभागयुतं ००।२६ ज्ञभार्गवौ शीघ्रगतौ
भवेतां फलं कार्यं अष्ट ८०० बुध ५०० भृगु ६०० नंद ९०० चतुः ४०० शताद्याः प्रथमान्यहाः खड्ग गतैष्य केंद्राः ग्राह्यं तु खंडं यदि षड्
हीनं षड्भादिकं चक्रगुणादि शोध्यं ५ शतेन लब्धं स्फुटमत्र खंडा रुद्रा ११ नवेंदु १९ द्वियमा २२ नवेंदुः १९ रुद्रा १७ भोग्याद्भवयुक्
हीनाः घना ७ ग ७ नाग ८ त्रय ३ स्तथैनिघ्नाद्दशो १०५ तं हीनधनं च मध्ये ६ षड्भोन केंद्रे खचरे फलं स्यात् षड्भाधिके यत्र धनं प्रकुर्यात्
पंचराश्यधिको यत्र त्रि ३ घ्नं तत्रैव कारयेत् ७ पृथक्स्व शीघ्रोनितकेंद्र षड्भा ६ त्रि ३ घ्नात्त्व शीघ्रोनयुतः स्फुटः स्यात् ८ उदाहरणं
चतुःश्लोके भौममध्यमः २६१।१४ शीघ्रोच्चं ७२०।२५ शीघ्रोच्चेन हीनो मध्यम जातं शीघ्रकेंद्रं ७२०।१९ यत्र षड्भाधिकत्वात् चक्राच्च्यु-
तं ४२।११ शतेन लब्धं खंडा ४ तत्रफलं १२२ अंतरफलं
११ भोग्यशेषं ६९।११ अंतरे गुणितं ७६१।११ शतेन ल
ब्धं ७।३६ चतुःखंडेन फलं जातं शीघ्रफलं २२५।२४ अ
स्याद्ध ११२।४२ केंद्रस्य षड्भाधिकत्वात् मध्यमग्रहे
धनं जातं प्रथमकर्मसंस्कृतो २२२।५६ जातो भौमः

खंडा शीघ्र भौमस्य							खंडा शीघ्र बुधस्य							खंडा शीघ्र गुरोः						
१	२	३	४	५	६	७	१	२	३	४	५	६	७	१	२	३	४	५	६	७
४०	७७	११०	१३२	१३३	८७	५७	३७	५२	७१	७६	५३	३२	१९	१६	३०	२९	२६	२३	१६	१९
४०	३७	३३	२२	११	२२	४०	३७	२६	१८	५	२२	१६	१८	१६	१४	८	२	१२	७	७

अष्ट ८०० बुध ५०० भृगु ६०० नंद ९०० चतुः ४०० शताद्याः प्रथमान्यहाः उदाहरणं भौममध्यमः २२३।५६ स्वस्वमंदोच्चेन भौममंदो

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

१२००
खं ८०० युक्तं जातं मंदकेंद्रं ११२२।५६ चक्राच्च्युतं ७६।४ शतेन लब्धं खंडकं ० शून्यमंतरं ११ भागशेषं ७६।४ अंतरेणानेन ११ गुणितं ८२६।४४।
शतेन लब्धं ८।२२ खंडकेन युक्तं ८।२२ सप्तदशा १७ गुणितं १४२।१४ दशभक्ते लब्धं मंदफलं १४।१३ केंद्रस्य षड्भाधिकत्वात् मध्यमग्रहे
धनं जातोयं मंदस्फुटः ३७५।३७ स्वशीघ्रोच्चेन ७२०।२५ हीनो जातं शीघ्रकेंद्रं ७५५ स्वचक्रा १२०० च्युतं ४५४।५० शतेन लब्धं खंडकं ४
५ तत्र फलं १२२ अंतरं ११ भागशेषं ५४।५० अंतरेण गुणिते ६०४।३० शतेन लब्धं ४२ खंडकेन विशोध्य जातं शीघ्रफलं १२६।५७ केंद्रस्य
षड्भाधिकत्वान्मंदस्फुटे धनं जातो भौमस्फुटः ४०२।२४ संस्कारद्वये जातोयं भौमस्फुटः ४१२।१८ इति भौमस्फुटः अथ गत्यानयनं
5 घनाकुगा ७ नाग ८ त्रि ३ स्सूर्य १२ निघ्नः भुक्तिर्भोग्याहतायक्षतेन लब्धं ऊनेतु खंडसहितान्यथोना मंदस्फुटा भुक्तिरियं कुजादेः ९ मं
दस्फुटा शीघ्रगतौ विशोध्य प्राग्वत्कृता भोग्यगुणाधृता १०० शी[illegible]न्यभोग्ये स्वमलं स्फुटा सा वक्रातिचार विपरीतशोध्या: १०
कुजस्य मूवाल कृता २।४५ कलाद्या मध्यागति ईशस्य गुणा २. घनाः ७ स्यात् गुरोर्नभो दो ७ त्रि २ घनाः ७ भृगोः स्यात् खं० सप्त ७ सौरस्य
गतिः प्रदिष्टा: ११ थानेश्वराचार्य महीसुतानां शीघ्रीगतिः स्यात्त्रि २ घनाः ७ कलाद्या विश्वा १३ ४४ रामा ३८ शशिजस्य शीघ्रोच्च
केस्य शीघ्रे भृगोः २५ मूर्छदस्रा २०।१२ रवींदुभुक्तिः कथिते वसर्वैदिन द्वयं स्यांतरं संभवं वा रूपं ग्रहं देव महवत्कृतं वा भुक्तिर्महाणां म
हवत्स्फुटा स्यात् १२ अथ प्रकारांतरं द्वि २ हीं २ दु १ चंद्रे १ दु १ गुलस्वभोग्यं कमाद्भजेत्तत्पुरसे ६७ नगोभैः ५७ पंचाब्धिवेदै ४४५
करभक्त चंद्रैः १०२ शाक्राग्निभिः ७१४ लब्धफलं विधेयं १४ स्वर्णं गतो कर्कमृगादिकेंद्रे स्यान्मंदभुक्तिस्तु तयाविहीना शीघ्रो
स्वभोग्यं नहता विभक्ता शतेन षड्भ्याप्ति गुणा रसाता षष्ठा १५ स्याद्योग्यवन्मध्यगतौ धनर्लं कृत्वा भवेत्स्पष्टगतिः खगस्य वक्र
गतिस्तु विपरीतशोध्यशेषं भवेद्वक्रगतिस्तदानीं अथ भौमगत्यानयनं भौमा मध्यमगतिः २।४५ मंदखंडांतरं ८ द्विघ्नं १६ सप्त ५
रसैः ६७ भक्ते लब्धं गतिफलं ०।१४ केंद्रस्य मकरादित्वान्मध्यमगतौ ऋणं जाता मंदस्फुटागतिः २।३१ शीघ्रोच्च खंडकस्य ऋणत्वान्मं
दस्फुटागतौ विशोध्य जाता स्फुटागतिः २।१९ अथ बुधस्फुटीकरणं बुधमध्यमः ७२०।२५ मंदोच्चेना ५०० नेन युक्तो जातं मंदकें
द्रं २०।३१ सप्त ७ गुणितं २२।३७ दशा १० भक्ते लब्धं २।२० केंद्रस्य षड्भोन केंद्रत्वान्मध्यमग्रहे ऋणं जातोयं मंदस्फुटः ७२०।१४ शीघ्रो
च्चेनानेन १५२।४६ हीनं जातं शीघ्रकेंद्रं ५७४।१८ पंचशताधिकं यत्र अंशास्त्रि ३ गुणिता ७२२।५४ शतेन लब्धं खंडकं ७ तत्र फलं

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

१९ अंतरं १९ भागशेषं २२।५४ अंतरं १८ गुणितं ४२५।६ शतेन लब्धं ४।२१ भोग्येन हीनत्वाद्भुक्तखंडे ऋणं जातं शीघ्रफलं १४।२९
केंद्रस्य षड्भोनकेंद्रत्वान्मंदस्फुटे ऋणं जातोयं बुधस्फुटः ७।१८।२५ अथ गत्यानयनं बुधमध्यमगतिः १।७ शीघ्रोच्चगतिः
३।१८ मंदखंडकांतरं ११ हि घ्नं २२ नगभै ८७ र्भक्ते लब्धः ०।०।२५ केंद्रस्य मकरादित्वान्मध्यमगतौ ऋणं जाता मंदस्फुटाग
तिः १।०२ शीघ्रगतौ वा[illegible]पात्या जाता शीघ्रकेंद्रगतिः ०।०।३६ खंडकांतरेणानेन १९ गुणिता २।११४ षड्भकेंद्रत्वान्मध्ये
त्रि ३ गुणा ६।०४।१२ शतेन लब्धं ६।२ अग्रिमकोष्टकत्वान्मंदस्फुटागतौ न पतति तस्माद्द्वितीयं वक्रगतिः १।१ अथ गुरु
स्फुटीकरणं गुरुमध्यमः ४।१५ मंदोच्चेनानेन ६।०० नेन युक्तो जातं मंदकेंद्रं ६४।१५ चक्रात् १२।०० च्युतः ५५२।४५ शत २०० भक्ते लब्धं खंड
कं ५ तत्र फलं ११ अंतरं ११ भागशेषं ५२।४५ अंतरेण ११ गुणितं ५८०।१५ शतेः २०० भक्ते लब्धं ५।४८ भोग्यखंड[illegible] हीनत्वात्प्रा
प्त खंडके ऋणं ५।१२ अष्ट ८ गुणितं ४१।२६ दशभक्ते लब्धं मंदफलं ४।१० षड्भाधिकेंद्रत्वान्मध्यमगुरौ धनं जातो मंदस्फुटो गु
रुः ५१।२५ शीघ्रोच्चेनानेन ७२०।२५ हीनो जातं शीघ्रकेंद्रं ५२१।०० पंचराश्यधिकोयत्र अंशादि त्रिगुणितः ५६३।०० शते २०० [illegible]
न लब्धखंडं ५ तत्र फलं २२ अंतरं ७ भागशेषं ६३।०० अंतरेण ७ गुणितं ४४१।। शत २०० भक्ते लब्धं ४।२५ भोग्यखंडहीनत्वात्प्रा
प्त खंडके ऋणं जातं शीघ्रफलं १८।२५ षड्भोनकेंद्रत्वान्मंदस्फुटे ऋणं जातोयं गुरुस्फुटः २२।५० अथ गत्यानयनं मध्यम
गतिः ०।०।५ शीघ्रगतिः १।७ खंडकांतरं मंदः ११ [illegible] घ्नं चाब्धिवेदै ४४५ भक्ते [illegible] लब्धं गतिफलं ०।१८ केंद्रस्य कर्का
दिकत्वात् मध्यमगतौ धनं जातं मंदस्फुटागतिः ०।०।१८ शीघ्रगतौ विशोध्य जाता शीघ्रकेंद्रगतिः १।५९ शीघ्रखंडकांत
रेणानेन ७ गुणिता २।१४२ शीघ्रकेंद्र षड्भाधिकत्वात्त्रि ३ गुणिता ६२।१२९ शतभक्ते लब्धं ०।०।२९ फलं अग्रिमकोष्टकत्वा
द्दलं तस्मान्मंदस्फुटौ ऋणं इदं मंदस्फुटागतौ न पतति तस्माद्व्यस्तशोधनाद्वक्रगतिः ०।१२० अथ भृगुस्फुटीकरणं तत्र भृ
गुमध्यमः ७२०।१२५ मंदोच्चेनानेन ८०० युक्तः जातोयं मंदकेंद्रं ८२०।१२५ शतेन २०० भक्ते लब्धं ४ तत्र फलं १९ अंतरं ८ भागशे
षं २०।१२५ अंतरं ८ गुणितं २४३।२० शतेन २०० भक्ते लब्धं २।२६ भोग्यखंडहीनत्वात्प्राप्तखंडके ऋणं शेषः १६।२४ पुनः
त्रिभि ३ र्गुणितं ४९।४२ दशभक्ते लब्धं मंदफलं ४।५८ षड्भोनकेंद्रत्वान्मध्यमभृगौ विशोध्य जातोयं मंदस्फुटः भृगुः (

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

७।२५।३७ शीघ्रोच्चेनानेन ८।६।३ अंतरेण ४२ गुणितं २४०।४१।६ शतं १०० भक्ते लब्धं २।४१।२ भोग्यखंड धनत्वात् प्राप्तखंडे धनं जातं शीघ्रफ
लं ३।४१।२ षड्भाधिके केंद्रत्वान्मंदस्फुटे युक्तो जातो यं स्फुटः कुजः ७।५९।२९ अथ कुजगतेरानयनं कुजमध्यमगतिः ३।१७ शीघ्रगतिः
५।२० मंदखंडकांतरं ६ अनेन २ घ्न ८ करभूनचंद्रैः १०२ भक्ते लब्धं मंदगतिफलं ०।०।५ केंद्रस्य ककादित्वान्मध्यमगतौ युक्तं जातोऽयं मं
दस्फुटागतिः ३।२२ शीघ्रगतौ पात्या जाता शीघ्रकेंद्रगतिः १।५८ शीघ्रखंडांतरेणानेन ४२ गुणिता ८२।३६ शतभक्ते १०० लब्धं ०।०।५०
अथ शनिस्फुटीकरणं शनिमध्यमः १।५।१९ मंदोच्चेनानेन ४०० युक्तो जातोऽयं मंदकेंद्रं २।६।५।१९ शतभक्ते लब्धं खंडकं २ तत्र
फलं २२ अंतरं २ भागशेषं ६।५।१९ अंतरेण गुणितं १९।५।१७ शतेन १०० भक्ते लब्धं ०।१।१८ भोग्यखंड हीनत्वात् प्राप्तखंडके विशोध्य
जातं मंदफलं २।०।२२ स्वर्ण २।२ गुणितं २।४४।२४ दशभक्ते लब्धं २।०।२ षड्भोनकेंद्रत्वान्मध्यमशनौ विशोध्य जातोऽयं मंदस्फुटो शनिः ११४।
१७ शीघ्रोच्चेनानेन ७।२०।२५ हीनो जातं शीघ्रकेंद्रं ४।२०।५२ शतेन १०० भक्ते लब्धं खंडकं ४ तत्र फलं १९ अंतरं ७ भागशेषं २०।५२ अंतरे
ण ७ गुणितं ७६।१ शतेन १०० भक्ते लब्धं ०।१४६ भोग्यखंडहीनत्वात् प्राप्तखंडके स्वर्णं जातं शीघ्रफलं १८।२४ षड्भोनकेंद्रत्वान्मंदस्फु
टे स्वर्णं जातोऽयं स्फुटः शनिः १।२२।१२ अथ शनिगतेरानयनं शनिमध्यमगतिः ०।०।१७ शीघ्रोच्चं २।१७ शनिमंदखंडकांतरं ३ भू१
घ्नं २ शक्राग्वाभि ७१४ भक्ते लब्धं ०।०।०।५ केंद्रस्य ककादित्वान्मध्यमगतौ धनं जातोऽयं मंदस्फुटागतिः ०।१७ शीघ्रगतौ विशो
ध्य जाता केंद्रगतिः २।९।४४ शीघ्रखंडकांतरेणानेन ७ गुणिता २२।८।२५ शतेन लब्धं ०।१२।१७ अग्रिमकोष्ठकं स्वर्णकत्वात्तस्मा
न्मंदस्फुटागतिः ऋणं इदं मंदस्फुटागतौ न पतति तस्मादयस्तशोधना वक्रगतिः ०।६।२२ इति स्पष्टः उक्तं च भादिः कृत ४ घ्नो क
९ हृतो ग्रहस्तु राश्यादि केंद्रं ९ गुणितः कृता ४ प्तः भादिर्भवेद्भादिकुराशिहारः शराक्षहारं २२५ राशिमुखे शतं च १०० च १२ अहर्ग
णः भचक्रं २२५ वेद ४ गुणितं ९०० अंकेन ९ भक्ते लब्धं ग्रहस्तु हारो भवति १०० विपरीतं भौमादिचक्रं १०० अंके ९ गुणितं ९०० वेद ४
भक्ते लब्धं स्तचंद्रराहु अहारः २२५ उक्तं च भौमस्य खाब्धि ४० नगसप्त ७७ षट्स्वरा ७६ तथा त्रिपंचा ५३ नगगुणा ३७ नवेंदु १९
१८ गुरोर्नृपाः १६ खाग्नि ३० गजत्रि ३८ पंच ५ ३८ खंड अग्नयो ३ ६ रामयमा २२ नृपा १६ कः ९ भृगो द्विवेदा ४२ कुगजा ८१ खसूर्या १२०
व्योमाह ५० नागेंद्र १८ भमू १३ त्रिशैला ७३ २।२५ मानेंदशो १० दा ७ कुयमाः २१ नवेंदुः १९ द्विसोमयो १२ मंगलमध्यमखं ४
विश्वाः १३ अब्धि ४ गंधर्व ७ दशो १० ग ६ मासे अर्काद्वंचक्रं सितिजादिषु ६।१।६ उदाहरणं एतेमासे भौमादिपंचग्रहचक्रं उक्तं

६

अग्रिमको ष्ठमधिकत्वा न्मंदस्फुटाग तौ योज्या जा ता स्फुटाग तिः ०।१२।१ =५

६

6

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

मेषादिषट्के उत्तरगोलः। इतरो दक्षिणगोलः। तत्र उत्तरगोले ध्रुवं दत्तो ऽहर्गणात् अगाष्टकुभि १८७ रं तरे कृते सति यो लब्धः कः स ग्राह्यः। दक्षिणे तु गोले अहर्गणं अगाष्टकुभि
१८७ हीनं कृत्वा पुनः शेषांका गजाद्वैः ७८ रं तरे कृते सति यो लब्धः कः स ग्राह्य एवं भूते गालब्धो केन गते ब्धो सरदक्षिणगोले भवतः। ततः स्वसंख्याकाले मेले वस्वरामांत्र

चंद्र ह्यो २६ दर्दिदश १२ रासमार्धाप्त ७ वेदाश्विनः २४ सप्तरसाः ६७ क्रमेण स्वशीघ्रकेंद्रस्य तु मंडलार्द्धपूर्वापरविक्रमगत्यात्परः स्युः

भौम	१	२	३	४	५	६	७		१	२	३	४	५	६	७		१	२	३	४	५	६	७		१	२	३	४	५	६	७		१	२	३	४	५	६	७	०
[illegible]	[illegible]	१९६	[illegible]	१३२	[illegible]	५६	कु	बुध	३७	५२	७१	७६	५२	३७	१९	गुरु	१६	३०	३०	२६	२२	१९	९	शुक्र	४०	६१	१२०	१५०	१४	३३	७३	श	१०	७	२९	१९	१२	८	४	०
[illegible]	४०	३७	३३	२३	११	२३	४०		३४	२६	१८	५	२३	१६	१९		१६	२४	८	२	१२	७	२		४०	३८	३८	३०	२	२३	५९	नि	१०	७	३	२	७	४	४	०

७ उदाहरणं चक्रस्यार्द्धं ६०० भौमादयः पंच अनेन चंद्रह्यः चक्रार्द्धहीनं मं ५६४ बु ५८८ बृ ५४३ शु ५७ ६ श ५७६ भौमादयः अनेनमी
ध्रुकेंद्रस्य तु पूर्व वक्रा अनेन भौमादि पंच चक्रार्द्ध ६०० क्रमात् चंद्रह्यः पंच युतं क्रमेण ६२६ बु ६१२ बृ ६५७ शु ६२४ एतच्छी ध्रुकेंद्रे भौमी
पश्चाद्भवति २६ भपा १८ गगुणा ३७ कुदस्रा २१ अर्कादितः प्राक्परतोस्तगः स्यात् एवं अष्ट्योर्वसु ८ पंचपचद्भा ६०० प्राग्तनखेटः पर
तोधिकारात् १८ उदाहरणं भौमादि पंचमिश्रके १९०० युक्तं मं १२६० बु १२१६ बृ १२६७ शु १२३७ [illegible] श १२२१ क्रमात् शी ध्रुकेंद्रे
पूर्वोदयं क्रमात् क्रमाच्चक्रे १२०० भौमादिस्पष्टोक्त पश्चादस्यादयः पंच हीनं क्रमात् मं ११४० बु ११८४ बृ ११८ शु ११६२ श ११७९ एतच्छी
ध्रुकेंद्रेः पश्चादस्तः शकेंदुकालात् खशराब्धि ४५० हीनात् षष्ट्याप्त ६० शेषोऽयनांशकाः स्युः अहर्गणात्तेर्युतमेव कुर्यादिवे ध्रुवं
दत्तः ध्रुवनिशोः प्रमाणे १ उदाहरणं शाकः १५०६ खशराब्धिहीनः ४५०।१०५६ षष्टिभक्ते लब्धमंशादिः अ
यनांशाः ७।२६। अथ दिनमानं ध्रुवं दत्तो गाष्टकुभिः १८७ गजाद्वैः ७८ स्वस्वे गते ब्धोत्तर दक्षिणे तु
ततः खरामांश ३० क्रमशः षष्टघ्नांशाः ४५ सषष्ठं च चरं दलं १५ चरार्द्ध। २। उदाहरणं [illegible]
दिनमानं अयनांश युक्त अहर्गणः ६ गतसंक्रांत २४।२६ अगाष्टकुभि १८७ भक्ते शेषं ५४।२६ पुनः ख
राम ३० भक्ते लब्धं १ तत्र फलं ४५ भागशेषं २४।२६ भोग्य खंडकेन पंचत्रिंशत् ३५ गुणिते ८६१ त्रिंशद्भ
क्ते लब्धं २९ संस्कृतेन भुक्तखंडकेन युक्तं ७४ जातं मध्यमचरं पलप्रमाघ्नं शरषट्यमा २६५ पूर्वं पंचेंदुहृतः १५ स्तत्स्व मध्यलं च
गोलात् अहर्दलं व्यस्तमितो निशार्द्धं तयोर्गतैष्यांतर्गतं नतं च उदाहरणं चरं ७४ पलप्रभया नया ५।४५ गुणितं ४२५। रगो
२० शरषड्यमै २६५ भक्ते लब्धं १।२६ याम्यगोलत्वात् पंचदश मध्ये विशोध्य जातं दिनार्द्धं १३।२४ पंचदशमध्ये फ
लं युक्तं जातं शेषार्द्धं १६।२६ षड्घ्न पंच रार्द्ध [illegible] भाग हीने याम्ये हि रामांशयुतं दशा १०।१ तदा [illegible] २ हीनाद्दिव
[illegible] तानि शार्द्धयोः पर्व घटीभिर्गतमेष्यं वा तात्रितं नतं भवति। अयमर्थः। अहर्दलाद्वर्धघटीभिरंतरे कृते सति यद्वशिष्टं तत्तच्चोपयोगि
नतं। सदिन निशार्द्धं तत्र लग्ना घटिकाभिरंतरे कृते सति चरमहरणं याजिनतं भवति तत्र गदनं तसोम्यं एष्य याम्यं ज्ञेयं = २
उत्तरे दक्षिणे च रार्द्धे सति = १ उत्तरे = १ दक्षिणे = १ दशा पूर्व उत्तरे दक्षिणे च =

म	बु	गु	शु	श
५५७	७७	४२२	२८६	२७६
६५२	७०	७६७	६५०	८१८
७७	७७	४६	८०	६६

अभीष्टकालग्नात् भौमादि वेंदुदर्शि ए प्रमाण ह ध्रुवेत

ध्रुवं दत्तः ध्रुवनिशोः प्रमाणे साधितध्रुवं दत्त अयनांश युक्तध्रुवं दत्तर सर्पः = ८

तयोर्गतैष्यां तरितं नतं चेति पर्व घटी भिरितिशेषः

रात्के त्रिंशत्के दधात् क मध्ये सोस्याप पदे दितस्यर्दः। प्रथमं त्रिंश त्कं सार्द्धं कृ यत। द्वितीयं चे भवे तिभ प्रा ६७ प्रध कोणा सहितं कु यात। तत [illegible] कर्तिषु = ८

गतं च गतमेष्यं ते उत्तरदक्षिणे च अहर्गणोऽयं यदा गाष्टक [illegible] नः तदा गतो रगोलः यद गाष्ट कुभि ३० दधिकस्तदा [illegible] एवं दक्षिणे

दिहीन वसमाप्ते को नसोन ही

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

पुनः इष्टात् प्रभाज्ञानार्थं = ५

स्वेष्टयाम्योदग्दिक्साधनार्थं =
स्वेष्टयाम्यहीनाब्दशांगुलशंकुछायांगुलाः = २

युक्तायुक्तं भानोः कदम्बस्थितेः प्रभास्यात् उदाहरणं तत्र चरं ८६ खण्डुलितं ५७८ याम्यगोलत्वात्त्रितीयांशेन लब्धं १९२ अनेन षड्घ्नेन युक्त
७६८ पुनर्दशभक्ते लब्धं ७६।४८ याम्यगोलत्वाद्दक्षिणेऽस्मिन् ५८।२२ अनयोर्युक्तं १३५।१० जाता मध्याह्नछाया ४ छायादशघ्ना शतं ९०
७ संयुताच मध्यप्रभोन्ना भवतीह शंकुः शतं ९० हतो हद्दलं तस्त्तदाप्तम् अहर्गतैष्यो घटिकादिकालः ५ उदाहरणं इष्टछाया १९ दशघ्ना १९०
शतसंयुक्ता २९० मध्यप्रभा १३५।१० अनया हीना १५४।५० जातः शंकुसंज्ञकः द्युदलं १२।२४ शताहतं १२४० शंकुना लब्धात् तस्मं घट्यः ८।२९
६ खखेंदु १०० निघ्नाद्युदलाद्धृतैष्य नाड्याप्तमध्यप्रभयासमेतं शतोन १०० नितं तद्दशभिर्विभक्तं लब्धांगुलाद्या भवती[illegible] भिताभा ६ उदाहर
अथाक्ष णं द्युदलं १२।२४ शतघ्नं १२४० इष्टघटीभिः ८।२९ लब्धं शंकुः १५४।०।५ मध्यप्रभाऽनया १३५।१० युक्तं २९० शतोनितं १९० दशभक्ते
साधनं = ७ लब्धा छाया १९ चंद्राब्धि २४१ निघ्ना पलभार्द्दिता वलंकावधेः स्यादिह दक्षिणोत्तरा ।। लग्नं तु स्वस्वयोदयतः प्रसाध्यं स्वभोदयैः सौरदिनानु
पातात् ७ उदाहरणं पलप्रभायां च ५।४५ चंद्राब्धि २४१ निघ्ना १२०।४५ अर्द्धितो जातो ६०।२२ इह दक्षिणो सो भवति लग्नस्पष्ट उदाहरणं
तात्कालिको रविः ७।७।१२।१२ सायनभोग्यांशाः ६।१५० वृश्चिकप्रमाणेन ३३५ गुणिता २१२८ त्रिंशद्भक्ते लब्धं पलानि ७१ इष्टघटीप
लेभ्यः शोध्यः शेषः ४४८ धनुषः प्रमाणमपास्य शेषं १०६ खाग्नि ३० गुणं ३१८० मकरप्रमाणेनानेन ३४२ लब्धं भागादि ९।१७।५२ मुक्तरा
शिषु युक्तं ९।१।१७।५२ अयनांशहीनं जातं लग्नं ८।२२।२२ द्विगुणविषवच्छायायात्रिभजेत्क्रमशस्त्रिधा स्वर्यद्वि[illegible] भधुणैर्लब्धं चरखं
डानि नाडिकाः ८ उदाहरणं पलप्रभा ५।४५ द्विगुणविषवच्छाया ११।३० त्रिधा ११ ११ ११ एकस्थाने द्वादश १२ भिः पंचदशभिः १५ षट्त्रिंशद्भि मे.घा
द्विर्भक्ते लब्धं चरखंडानि ५७।४६।१९ वस्वर्त[illegible] नंदनेत्राब्धि २९९ मिरेदृश्य ३२२ क्रमोत्क्रमाच्चरखंडोनितद्युक्तविनाड्यः युक्तो[illegible]
ज्जास्युः ८ उदाहरणं मेषप्रमाणं ३७८ वृषनंदनंदाब्धि २९९ मिथुन ३२३ कर्क ३२२ सिंह २९९ कन्या ३७८ तुले ३७८ वृश्चिक २९९ दीनां
धन ३२३ मकर ३२२ कुंभ २९९ मीन ३७८ क्रमोत्क्रमेण मेषादिक्रमः कर्कादिउत्क्रमः अनेन चरखंडानि हीनयुक्तं जातानि मेष
षड्राशयः प्रमाणानि २२१।२५२।२१०।३२३।२३५।२[illegible] इति भास्वतीकरणे त्रिप्रश्नाधिकारः पंचमः ५ संवत् १६४१ कार्तिक शु
दि १५ शनौ उदाहरणं दिनगणः २२४ रविस्फुटः १६३१ गतिः ७१२ चंद्रस्फुटः १८६ गतिः १०१ चरं १२६ दिनार्द्धं १२।२४ तद्दिने स्वर्यो अष्टगुणि
दयाच्चतुर्दशपा घट्यः २।४८ तद्दिने पौर्णमास्यांतः ५९।३० पातः १०७६।५० द्विघ्नो रविः पर्वकृताप्रयुक्तो दिग्भिः १० स्वमौष्टघ्नदिनार्द्ध तदिनग
घ्नवाड्या तमोयुतार्कात्स्वखभाप्त ३० सौम्यं याम्यं शरोऽल्पः स्वदशांशहीनः १ उदाहरणं स्पष्टो रविः १६३१०० द्विघ्नः ३२६२ पर्व ५९ णादिस
= खलभैः सप्तविंशतिशतैः २७०० शरं यत् तेन सौम्ययाम्य[illegible] दासौम्यं शरः । एकं यदि लभ्यते तदा याम्यं पं = २
शरः । एवं मन्येपि यदि द्वौ लभ्यते तदा सौम्यं यदि त्रीणि तदा याम्यं यदि चत्वारि तदा सौम्यं ।। सौम्य उत्तरो याम्यो दक्षिणतः = २

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri Initiative

२० चतुर्भिर्लब्धं ६।५२ अनेन युक्तो द्विघ्नो रविः ३३७।६।५२ दिनगतं २२८ अष्ट ८ गुणितं ७९२ दश १० भिर्भक्ते लब्धं ७९।१२ पातध्रुवके
नानेन १९७।३१ युक्तो जातस्तमः २१५६।४२ पुनः पर्वसंस्कृतार्कयुक्तः ५८३।२५ भचक्र ३६०० भक्ते लब्धं २ तस्माल्लब्धः सौम्यशरः एके
नद्विमितेर्याम्यः द्वाभ्यां चतुर्भिः सौम्यः शून्येन सौम्यः भागशेषं २०।२५ भचक्रात् ३६०० च्युतं २६९९।२५ अनयोरल्पं २०।२५ अस्य दशांशेना
नेन २।४ हीनो जातः सौम्यशरः ३७।२१ मानैक्यहीनो शरतो [illegible] ना चतुर्भिः ४ ग्रस्तप्रमाणं तद्योगतोर्द्धमथ वर्जितिच ग्रासः
शुद्धांशाः स्फुटपर्वसंधौ २ उदाहरणं चंद्रगतिः ८०१ त्रिभिः ३ ऊना जाता चंद्रमानं ९८ चंद्रगतिः ८०१ दश १० गुणिता ८०१० चतुर्भिर्लब्धं त
मोमानं २५२।२० मानयोर्योगः २५०।२० अस्यार्धं ७५।२५ शरेणानेन ३७।२१ हीनो जातोऽयं ग्रासः ८७।४४ स्थित्यर्द्धमंगाहतमिंदुखंडं
खपंच ५० युक्तं खउविखंडितं च हीनं धनं पर्वणि शीततरश्मेः स्पर्शो विमुक्तिश्च तदिष्टकालः २ उदाहरणं ग्रासः ८७।४४ अंगा ६
हतः ५२८।२४ खपंच ५० युक्तः ग्रासेनानेन ८७।४४ लब्धं स्थित्यर्द्धं ६।२९ तिथ्यंतेऽस्मिन् ५९।१२ स्थित्यर्द्धं विशोध्य जातः स्पर्शकालः
५५।० २ तिथ्यंते योज्यं जातो मोक्षकालः ६४।०० विंशत्या गुणितो ग्रासः स्वमानेन विभाजितं लब्धं ग्रहणबिम्बेति प्राहुस्तज्ज्ञाः पुरातनाः
४ उदाहरणं ग्रासः ८७।४४ नख २० गुणितं १७५४।४० चंद्रमानेन ९८ भक्ते लब्धं बिम्बादि १७।० ९ सूर्यग्रहणे सूर्यमानेनापि ४ खखें
दुवेदाधिक ४१०० भास्करस्य प्राग्वदुच्चकात् ३६०० दिशः शरश्च ततखाष्ट ८० भागस्य कृतिः षड्धांशोर्द्धयादिशं व्यस्तदिशः खरांशोः ५
उदाहरणं द्विघ्नः रविः पर्वांतः ३३७।६।५२ खखेंदुवेदैः ४१०० युक्तः ४४३७।६।५२ भचक्र ३६०० भक्ते लब्धं २ सौम्यादि संज्ञिकः भागशेषं
१८७।६।५२ भचक्रात् ३६०० च्युतं १७२२।० ८ अनयोरल्पं १७२२।८ अस्य दशांशेनानेन १७२।१८ हीनो जातः सौम्यशरः ६५०।४२ अस्य खाष्ट ८०
भाग ८।८ अस्य वर्गः ६६।१९ मध्यंदिनात्प्राक्परतश्च सौम्ययाम्यं नतं स्यान्नततत्कृतिश्च कलौ सुतुल्यान्यदिशोः क्रमेण योगांत
रं वा वलनारवीद्वोः ६ उदाहरणं पर्वांतः ५२।२० दिनप्रमाणेनानेन २६।४८ हीनं २२।४२ रात्र्यर्द्धेनानेन १६।३६ हीनः शेषं चंद्रस्य याम्यन
तं १६।६ अस्या कृतिः २५९।१२ खाष्ट ८० भागः ३।१९ कलाभिन्नदिक्त्वादंतरे शेषं याम्यवलनं १९।३।४ अथ शरादीनामंगुलकरणं
नतः १६।६ पंच ५ भिर्भक्ते लब्धं ३।१२ दशमध्ये पात्यजातो भाजकः ६।४७ विक्षेपः ३७।२१ भाजकेन भक्ते लब्धमंगुलादि ४।२ चंद्रमानं ९८ — चंद्रमानोद्वाङ्गुलिभिः ३
भाजकेन भक्ते लब्धमंगुलादि १४।२६ तमोमानं २५२।२० भाजकेन लब्धमंगुलादि ३७।१२ वलनाः १९।३।४ चंद्रमानेन ९८ गुणिता जाता
३७८२।२६ सप्तशता ७०० भक्ते जातानि वलनांगुलानि याम्यानि २।४८ इति भास्वतीकरणे चंद्रग्रहणाधिकारः षष्ठः ॥ ६ ॥

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

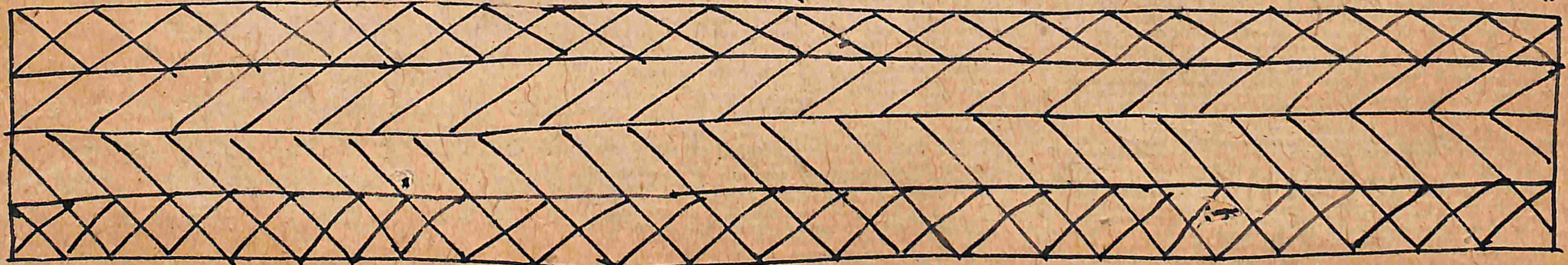
एवंभूतस्त्वभानोः प्राची प्रतीची दृग्संवंधो शरः प्रसाध्य। सूर्यग्रहे प्राची दिक् सौम्या ज्ञेया प्रतीची याम्यातदिग्तोऽग्रेसि = ५

देशांतरसंस्कृतीयंपातध्रुवकः = ४ संवत् १९४० शाके १८०५ पौषकृष्णामावास्यायां ३० बुधे सूर्यग्रहणस्योदाहरणं लिख्यते शास्त्रावदपिंडः ४८४ पालकः ६ अधि: २९३ रविध्रुवा
२।२६ मध्यविधुः १९।२।० चंद्रकेंद्रध्रुवकः २५।८८।४१ चंद्रध्रुवकः ११।८।१२ पातध्रुवकः १६।८।८ अहर्गणः २५० रविस्फुटः ८।९।१३।२६
गतिः ७।२६ चंद्रस्फुटः १८।२०।१८ गतिः ८० तिथिः २९ बुधे ८।१० चरं ११।६ दिनमानं २६।०८ स्थिरभौरविः ३।६।६३।१२ पर्वघटी ८।१० कृताष्ट
०२।० अनेन युक्तो स्थिरघ्नरविः ३।६।६।५।२७ तमः १।६।८।८ प्राक् नतं ४।५४ नतादशा १० घाजिन २४ युग्नतायंतलंवनं तेन यु
८ तं नतं च तस्त्वांकनिघ्नोनयुतस्त्वभानोः प्राचीप्रतीच्योः शरः प्रसाध्यः १ उदाहरणं दिनार्धमध्ये तिथिघटी हीनं पूर्वं नतं तिथि
४ घटीमध्ये दिनार्द्धहीनं पश्चिमनतं नतक्रियाउदाहरणं नतं ४।५४ दशघ्नं ४८।० जिनयुक् नतं च अनेन २।१५४ लब्धं प्रथमलंवनं
१।४१ युतं नतं ६।३५ दशघ्नं ६५।५० जिनयुक् तेनानेन २।१२५ लब्धं द्वितीयलंबनं ०२।० युतं नतं ७।२ दशघ्नं ७।२५ जिनयुतेनानेन ३१
१२ लब्धं तृतीयलंवनं २।१६ युतं नतं ७।१० दशघ्नं ७२।०० जिनयुक्तेनानेन ३१।१२ लब्धं पंचमलंवनं स्थिरं २।१५ युतं नतं ७।१२ शरखां
क ८० निघ्नं ६८६ दंलंवनयुक्तं तस्त्वांकघ्नं ६८८ प्राक् तेन नतां वैपरीत्ये दिघ्नरवोःफलं पूर्वेऽजिते फलं पश्चिमे धनं अत्र पूर्वे फलं २०।१८
खखभा ३०० घ्नं तस्माद्याम्यभागशेषं २७।१४ भचक्रे ३०० घ्नं २९।८।४६ अनयोः स्वल्पं ३७।१९ अस्य दशांशेनानेन ३।१४२ हीनः जा ४ गुणितं २१
तो याम्यशरः २८५।२२ पृथक्शतां १०० शाधिककृद् ११ भक्तस्तद्दृग्योगांतरेतोन्नतिः स्यात् तद्दृग्लंवनं दिग्गुणांशं तद्धीनं धनं प्राक्पर
योः खरांशो २ उदाहरणं शरः २८५।३२ पृथक् २८५।३२ शतं १०० भक्ते लब्धं २।५१ अनेन कृद् ११ युक्तः १२।५१ हारः स्यात् पृथक्शके अ
नेन भक्तः लब्धं याम्यकलं २०।३७ पलप्रभा ५।४५ अंगुल्याश्रिते निघ्नं २२०।४५ अर्द्धिताजातो ६०।२२ इह दक्षिणस्तः द्वयोः सैम जाते त्वद्योगः
रक्षिण ६ ८०।५९ उन्नतिः शराधिकं तच्छर वत् ओन्नतिः हीनाधिकं दक्षिणकत्वात् स्वत ओन्नतिः अथ शरज्ञानं तर्कनमाह स्थिरलंवनं ८ स्फुट
३।१८ दशघ्नं गुणितं २२।० त्रिभिर्लब्धं ७।४० प्राक् तत्वात् सर्वसंस्कृतदिघ्नस्तर्येस्फुटं ३६।५७ खरांशोऽभ्रत ततस्तमः संप्रयुतांशोः शाकपरयोरि
र अशरावनं संतर युक्तस्फुटः स्यात् उदाहरणं दिनगतः २५० अष्ट ८ घ्नं २००० दिग्भिः भक्ते लब्धं २०० पातध्रुवकेन २।६८ सुकृत्वात् ५
योगः = १।८ प्रयुक्तो जातस्तमः १।८८।०८ खरांशयुतमसोयुक्तेः ५५। खखभा ३० घ्नं सौम्यशरः भागशेषं [redacted] २४।१५२ दशांशेनाने
पद्ये तद्दिनकृ न २४।२० हीनो जातः १३।१२ सौम्यशरः उन्नतिअंतरं जातं भिन्नजातित्वात् फलं जातः सौम्यशरः स्फुटः ७६ मानरवे भोग्यपु देवनेताः २
ये भुक्तभोग्यखं तांगनं २।१९ आहकोधः स्थितएवचंद्रः उदाहरणं रविगतिः ७।२६ अंगनं २।१९ युक् रविमानं ०२।२६ चंद्रगतिः ९० अभिरहीनो भचक्रे ३० घ्नं
डितरेखलिकाप = यदि शरान्तौ एकदिग्गतौ तदायोगो यदि भिन्नदिग्गतौ तदा अंतरं संचांको वनतिसंज्ञो भवति। सा एव नतियदियोगस्तदायाम्या हृद २५५८।२९ अ
याधिवतिः सूर्यमानभवे - लब्धं नरवंवच्छर दिग्ज्ञानं = ३ नयोरल्पः २४।१४२ स्व
ति। भोग्ये नयुता अगनंराः यद्यंतरं तदा सौम्या वनतिः = १
CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative
प्रयाति रवेर्विमानभिसंधः = २

= तस्य सूर्यस्य ग्राहको धः स्थितश्चंद्र एव। अयमर्थः। चंद्रमान सूर्यमानयोर्योगं विधाय। यदि सेतु तच्छरेण हीनं कुर्यात्। यदि योगार्द्धात् शरोधिकः
स्तदा ग्रहणाभाव इतरथा ग्रहणं। शरेण हीनं योगार्द्धं ग्रासो भवति बिम्बानयनं हर्ववत् =
चंद्रमानं ८७ अनयोर्योगः १९०।२६ अर्द्धं कृत्वा ९५।१८ शरो ४२।५५ वर्जितो जातो ग्रासः ५१।२२ पृथक् ५१।२२ नख २० घ्नं १०२।४० रविमानेन २८।
२६ लब्धं बिम्बे ४।५५ उक्तंच ग्रासांच तद्भगणैर्विभक्तान्विदुः खरामः २० ग्रासेकयलब्धं स्थिति मर्द्धमाहुः इति सूर्यग्रहणे विशेषः शेषं तु चंद्रग्रहणे
विधिंतः ८ उदाहरणं रविग्रासः ५१।२२ चतुर्गुणितः २०५।२८ खरामः ३० ग्रासेकय ८१।२२ लब्धं स्थितर्द्धं २।२१ उक्तं च वलनामाह पर्वसं
स्कृतं धि धोरवि: २६६५।१४ खखं दु वेद ४१०० गुण्के: ७७६५।१४ खखभा ३७०० घ्नं २ शोषं २२६५।१४ चक्रा ३७०० अयुतं शेषं २२२८।४६ स्वदशां
श २५।२८ हीनो जातः सौम्यदिक् शरः २०।२८ अस्य स्वाष्ट ८० भागः २।२६ अस्य कृतिर्यम्या ७।११ सौम्यनतं ४।५४ अस्याः कृतिः २४।००
भिन्नजातित्वादंतरं १७।४९ जातं सौम्यवलनं इति सूर्यग्रहणाधिकारः समाप्तः अथ परिलेखाधिकारो लिख्यते मानं शरादे:
खर्नतस्य पंच ५ भागो नदिक् २ शेषहृदंगुलाद्याः चंद्रार्कमानांगुलसंगुणा स्वखखाग ७०० भक्ता वलनांगुलानि १ उदाहरणं मध्य
नतं प्राकृतं ४।५४ पंचभिर्भजेत् यदाप्तं ०।५९ अंतरदशासु मध्ये शोधयेत् ९।१।१२ शेषं हारो भवति भागहार इत्यर्थः तेन शरादिश
हीनेन हृते हारेन लब्धं अंगुलाद्यं लभ्यते शरादीनां शरः ४२।५५ हारे ५४१ लब्धं ४।५८ शरमानांगुलं चंद्रमाने ८० हारे लब्धं चंद्रमा
नांगुलं ९।५८ रविमाने : ७२।२६ हारे लब्धं रविमानांगुलं ११।२९ तममानं २२५ हारे लब्धं तममानांगुलं २४।५७ ग्रासः : ५१।
२२ हारेलब्धं ग्रासांगुलं ५।४२ तते यशेषो भवं संगुलकरत्ते वलनांगुलकरणमाह वलनां वतुः पुटीकृत्वा १७।४९ चंद्रस्यमाना
गुलं ९।५८ रवेर्मानांगुलं ११।२९ वलिनेन १७।४९ गुणितं गोमूत्रिकान्यायेन ११।२।४२ स्वखखागे ७०० भजिते लब्धानि वलनांगुलानि।
त्रयं ११२।४२ षष्ठ्या ६० गुणितं ६७६४ स्वखागेर्लब्धं अंगुलानि भवंति ९ उक्तंच चंद्रार्कयोदिक्समंडलस्य तत्रापसव्यं व
लनाग्रसूत्रं मध्यादुदग्दक्षिणतः शरांतात्तमोर्द्धसूत्रेण खीदुखंडं २ उदाहरणं स्फुटशराच्चंद्रार्कमंडलस्य दिक्स गृहीतव्याच
द्र ग्रहणे चंद्रमानांगुलं बिंबार्द्धसूत्रेण वृत्तं कृत्वा सूर्यग्रहणे सूर्यबिंबार्द्धेन वृत्तं कृत्वा तद्दिक्स्यात् ततो वलिनोदेयावलनाग्रात्
शरांगुलं चिह्नं कृत्वा तेन पश्चात्तमोर्द्धसूत्रेण चिह्नं कृत्वा ततः तेन वृत्तं कृत्वा सौम्यायाम्याच यथेकादि [illegible] शरवलने भवतस्तदा
दिक्पारात् पूर्वेण चंद्रस्य पश्चिमेन च रवेर्वलनादेया उक्तंच वलिनाप्राङ्मुखीदेया तद्विलेपे कार्ता यदि भेदे पश्चान्मुखं देयं मिश्रभिन्ने
विपर्ययात् ३ उदाहरणं ततो मंडलमध्याद्वलनाभिर्यद्दिचभिन्नादिशि वलने भवतस्तदा पश्चिमेन चंद्रोः पूर्वेण भानोर्वलिनादेयाग्र
मग्रार्कं प्रसर्व्येति तदग्रादारभ्य मंडलं परिलेखे देयं वलिनोग्रासादारभ्य ग्रासो लभ्यते उक्तंच स्थित्यर्द्धनिघ्नेरसषट्वेदं भक्ते मानांगुलैः
हृ नवाय यथासंभवं वृत्तं परिलिखेत् तमोदिशः कल्पनीयाः। ततः शरदिक्: पूर्वाभिमुखं वा पश्चिमाभिमुखं वा वलनादेया॥ वलनावलनं यथेकादि
क्शरवलनेभवतस्तदा चंद्रस्य सव्याभिमुखं व तमदेया सूर्यस्य पश्चिमाभिमुखं वा। यदि भिन्नादिक्शरवलनेभवतस्तदा चंद्रस्य पश्चिमाभिमुखं सूर्य
स्य प्राङ्मुखं वा॥ उक्तं च ग्रंथांतरे। वलनाग्रं प्राङ्मुखीदेया इत्यादि॥ ततो वलनाग्राभिमुखं शरं प्रसार्य तदग्रादारभ्य तमोर्द्धसूत्रेण वृत्ते हृते तेन तिरवी हो: खंडो भवति =

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

स्पर्शमोक्षदिग्ज्ञानार्थमाह स्थित्यर्द्धनिघ्नेदिति । चंद्रसूर्ययोः मानांगुलानि स्वस्वस्थित्यर्द्धेन संगुण्य चंद्रसंबंधीनि रसैः षड्भिर्विभजेत् सूर्यसंबंधीनि वेदैर्विभजेत् लब्धांगुलैर्वलनाग्रात् प्राक् चंद्रस्य स्पर्शो भवति सूर्यस्य मोक्षः ॥ पश्चिमतस्तु चंद्रस्य मोक्षः सूर्यस्य स्पर्शः = २ एतदपि अन्यादृ पनार
= प्राक्परतस्तदग्रात् स्पर्शोथ मुक्तिश्च तदिष्टकालं इंदुग्रहेऽर्कग्रहणे प्रतीपात् ४ उदाहरणं चंद्रसूर्ययोर्मानांगुलैः ११२८ स्वस्वस्थित्यर्द्धेन सूर्यस्थित्यर्द्धं २।२२ गुणित २८।५४ वेदभक्ते लब्धं प्राक्स्पर्शांगुलानि ७।१२ स्वस्वस्थित्यर्द्धेन सूर्यस्थित्यर्द्धैः २।२७ गुणितः २८।५४ रसैर्हृते
मोक्षांगुलानि लब्धं परांगुलानि भवंति ४।४८ चंद्रग्रहणे रसभक्ते स्पर्शकालः वेदभक्ते चंद्रे मोक्षकालः ततश्च वलनाग्रात् सांगुलैरिंदोः स्पर्शः सूर्यस्य
मोक्षः अपरांगुलैरिंदोर्मोक्षः रवेः स्पर्शः तत्कथितं काले अथ निमीलनोन्मीलनमाह स्थितिः स्वमानेन हता रवीन्दुग्रासेन लब्धं तु
१ ५ तत्तः प्रकुर्यात् स्पर्शे च मोक्षे स्वमृणं यथा स्यान्निमीलितोन्मीलने भवेतां ५ उदाहरणं स्थितिः २।२१ स्वस्वमानांगुलानि ११।२८
गुणितो २८।५४ स्वस्वग्रासांगुलेन ५।४८ भजेल्लब्धं ५।४ स्पर्शकाले धनं मोक्षकाले ऋणं कृत्वा निमीलनोन्मीलने भवतः प्रकारांतरमाह
ग्रासोनखंडाद्रससंगुणाच्च खपंचयुक्तखंडफलं विभक्तं हीनं धनं पर्वणि चंद्रभान्वोर्निमीलितोन्मीलननाडिकाः स्युः उदाहरणं ग्रा
समानं १४।४४ ग्रासोनं कृत्वा कोर्थः चंद्रमानं वा रविमानं अत्र चंद्रमानं ६० रहितं ग्रासः ४९।४४ रसैर्गुणयेत् २९८।२४ पुनश्चं
द्रमानरहितं ग्रासः ४९।४४ खपंच ५० योजयित्वा ९९।४४ प्रथमराशिं भजेत् यल्लब्धं २।०० तद्धि [illegible] तहीनं स्फुटतिथ्यंते ५७।२० नि
मीलनताकालः ५७।२० युक्तं तिथ्यंते चोन्मीलनकालः ६१।२० इति ग्रासे ग्रासे च तुर्यांशोनो धूम्रवर्णः तदधिके अर्द्धेन कृष्ण
वर्णः अर्द्धाधिके कृष्णता सर्वग्रहणे कपिलः यदाह आद्यंतयोर्धूम्रकृष्णः २ खग्रहणयोर्वलोप्यधिकग्रासः सकृ
ष्णता सर्वग्रहणे कपिलवर्णः अथ इयं ताकाले न किंचित् यज्ञस्तु भुक्तिर्भवति २५ इयता छत्रेण वा किं यत्काले भवतीति

९

प्राप्तमेतत् ज्ञानार्थं प्रोच्यते ग्रासांगुलं ब्रह्महतं स्थित्यर्द्धेन भाजितं लब्धं छन्नांगुलं ग्राससोमोद्दे ग्रासांतरं ततः ७ उदाहरणं
ग्रासांगुलं ब्रह्म घटिकाभिः संगुण्य सवर्णयित्वा सवर्णस्थित्यर्द्धेन भजेत् लब्धं तात्कालछन्नं ज्ञेयं ब्रह्मछत्रमंडलादिभव
ति ग्राससमोद्दे च तत्फलं ग्रासांगुलेसंशोध्य यदि वाशिष्यते ग्रासांगुलं ब्रह्महत स्थित्यर्द्धेन विभाजितं लब्धं छन्नांगुलग्रा
१० सोमोद्दे ग्रासांतरं ततः ८ ब्रह्मछन्नांगुलेन स्थित्यर्द्धेन संगुण्य सवर्णयित्वा ग्रासांगुलैर्भजेत् लब्धं घटिकादिका
लाग्रहणगतो मोक्षे च गम्यः एवमनेन प्रकारेणानुपातविधिनान्यान्यूह्यमिति इति भास्वतीयाद्यपर्णं संपूर्णं संवत्
10 १८६८ ज्येष्ठ कृष्णद्वादश्यां बुधे लिखितेयं टीका गौर्जरेण सुनामवासिसभाचंद्रेण शुभं भवतु तराम् ॥ ॥ ॥

१०

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

१· आसु·टी

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative